

Lausunto 27.5.2026
Ympäristövaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 91/2026 vp)

Sahateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä luonnonsuojelulain muuttamiseksi.

Sahateollisuus ry keskittyy lausunnossaan erityisesti esityksen luonnonarvomarkkinoita koskeviin säännöksiin sekä niiden vaikutuksiin metsätalouden, puun saatavuuden ja puunjalostuksen toimintaedellytysten näkökulmasta.

Yleiset huomiot

Sahateollisuus ry pitää tärkeänä, että luonnon monimuotoisuutta vahvistetaan vaikuttavin ja kustannustehokkain keinoin. Luonnonarvomarkkinoita tulee kehittää tavalla, joka vahvistaa luonnon monimuotoisuutta tukien samalla puunjalostuksen toimintaedellytyksiä.

Luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä on välttämätöntä varmistaa, että:

- metsätalouden ja puunjalostuksen toimintaedellytykset eivät heikkene,
- puun saatavuus ei vaarannu,
- sääntely säilyy ennakoitavana ja oikeasuhtaisena,
- luonnonarvojen tuottaminen perustuu aidosti lisäisiin toimenpiteisiin,
- eikä järjestelmä johda Suomen metsien käyttämiseen muiden maiden toimijoiden luontohaittojen kompensointiin.

Sahateollisuus ry korostaa, että luonnonarvomarkkinoiden uskottavuus edellyttää selkeitä, vakaita ja pitkäjänteisiä pelisääntöjä jo järjestelmän alkuvaiheessa.

Lieventämishierarkian tulee säilyä luonnonarvomarkkinoiden perustana

Sahateollisuus ry pitää välttämättömänä, että lieventämishierarkia säilyy luonnonarvomarkkinoiden keskeisenä ja sitovana lähtökohtana.

Luonnolle aiheutuvia haittoja tulee ensisijaisesti välttää, toissijaisesti minimoida ja vasta viimeisenä keinona hyvittää. Haittojen välttämisen periaate on luonnonsuojelun vaikuttavin keino, eikä kompensaation tule korvata sitä.

Lieventämishierarkian löysentäminen muuttaisi järjestelmän ohjauslogiikkaa siten, että painopiste siirtyisi haittojen ensisijaisesta välttämisestä niiden kompensointiin. Tämä voisi heikentää kannusteita ensisijaisesti välttää ja minimoida luonnolle aiheutuvia haittoja.

Sahateollisuus ry katsoo, että tällainen kehitys heikentäisi sekä järjestelmän uskottavuutta että luonnonsuojelun vaikuttavuutta. Kaikkien luontoarvojen täysimääräinen korvaaminen ei käytännössä ole aina mahdollista, ja osa vaikutuksista on pitkäkestoisia tai pysyviä.

Vaikutukset puun saatavuuteen ja teollisuuden toimintaedellytyksiin

Hallituksen esityksessä todetaan, että luonnonarvomarkkinoiden laajamittainen käyttö voi vähentää puun tarjontaa ja vaikuttaa metsäteollisuuteen sekä koneurakointiin. Sahateollisuus ry pitää tärkeänä, että nämä vaikutukset tunnistetaan lainsäädännön toimeenpanossa.

Mikäli järjestelmä ohjaa laajasti metsiä pois puuntuotannosta, seurauksena voi olla:

- puun tarjonnan väheneminen,
- raaka-ainekustannusten nousu,
- kilpailukyvyyn heikkeneminen,
- investointien vähentyminen,
- sekä negatiiviset vaikutukset työllisyyteen ja aluetalouteen.

Sahateollisuus ry korostaa, että luonnonarvomarkkinoiden toimenpiteet tulee kohdentaa ensisijaisesti puuntuotannollisesti vähämerkityksellisille alueille. Näin voidaan vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ilman, että metsätalouden ja puunjalostuksen toimintaedellytykset heikkenevät.

Sahateollisuus ry katsoo, että luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ja aktiivinen metsätalous on mahdollista sovittaa yhteen kestäväällä tavalla.

Suomen metsiä ei tule käyttää muiden toimijoiden haittojen kompensointiin

Sahateollisuus ry katsoo, ettei luonnonarvomarkkinoita tule rakentaa järjestelmäksi, joka voisi lisätä painetta käyttää suomalaisia metsiä kansainvälisten kompensaatiotarpeiden välineenä.

Suomen metsien käyttöä ja niitä koskevaa päätösvaltaa tulee tarkastella osana kansallista metsäpolitiikkaa ja huoltovarmuutta.

Sahateollisuus ry pitää ongelmallisena kehitystä, jossa luonnonarvoihin liittyviä oikeuksia voitaisiin laajasti siirtää edelleen kansainvälisessä vaihdannassa tavalla, joka lisäisi painetta poistaa metsiä kotimaisesta puuntuotannosta.

Ratkaisujen tulee ensisijaisesti turvata Suomen etu, kotimainen tuotanto, työpaikat ja investointien edellytykset.

Luontoarvojen tuottamisen tulee perustua aktiivisiin ja aidosti lisäisiin toimenpiteisiin

Sahateollisuus ry korostaa, että luonnonarvomarkkinoilla toteutettavien luontoarvojen tulee olla aidosti lisäisiä ja perustua konkreettisiin luonnon tilaa parantaviin toimenpiteisiin.

Luontoarvojen ei tule muodostua pelkästään alueiden käytön rajoittamisen perusteella, vaan niiden tulee perustua todellisiin ja todennettaviin luonnonhoito- ja ennallistamistoimiin.

Huomioita luonnonarvojen pysyvyyttä koskevista säännöksistä

Sahateollisuus ry pitää tärkeänä, että luonnonarvojen pysyvyyttä turvaavien heikentämis- ja hävittämiskieltojen vaikutuksia alueiden talouskäyttöön sekä luonnonarvojen ja aktiivisen metsätalouden yhteensovittamiseen arvioidaan huolellisesti.

Esityksen mukaisilla heikentämis- ja hävittämiskielloilla voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia alueiden käyttömahdollisuuksiin. Tämän vuoksi on perusteltua arvioida myös määräaikaisten ratkaisujen sekä aktiivisen luonnonhoidon ja kestävän metsätalouden yhteensovittamisen mahdollisuuksia.

Säätelyn ennakoitavuus on välttämätöntä

Teollisuus toimii pitkällä aikavälillä ja investoinnit ovat pitkäkestoisia. Sahateollisuus ry korostaa, että luonnonarvomarkkinoita koskevan säätelyn tulee olla alusta alkaen:

- selkeää,
- ennakoitavaa,
- pitkäjänteistä,
- vaikutuksiltaan arvioitua.

Puun saatavuuteen ja metsien käyttöön liittyvä epävarmuus heikentää investointien ennakoitavuutta koko puunjalostusteollisuuden arvoketjussa.

Sahateollisuus ry pitää tärkeänä, että lain vaikutuksia seurataan ja arvioidaan systemaattisesti myös puun saatavuuden, investointien, työllisyyden ja aluetalouden näkökulmasta.

Yhteenveto

Sahateollisuus ry pitää tärkeänä, että luonnonarvomarkkinoita kehitetään tavalla, joka vahvistaa luonnon monimuotoisuutta tukien samalla metsätalouden ja puunjalostuksen toimintaedellytyksiä.

Tämä edellyttää, että:

- lieventämishierarkia säilytetään selkeänä ja sitovana lähtökohtana,
- luonnonarvojen tulee aidosti olla lisäisiä,
- puun saatavuuden vaikutukset huomioidaan ja toimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti puuntuotannollisesti vähämerkityksellisille alueille,

- sääntely rakennetaan ennakoitavaksi alusta alkaen,
- eikä järjestelmä johda Suomen metsien käyttämiseen muiden maiden toimijoiden haittojen kompensointiin.

Kunnioittavasti

Pirita Lindell
Vastuullisuus- ja ympäristöpäällikkö
Sahateollisuus ry
pirita.lindell@sahateollisuus.fi
+358 40 538 8799